

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola T. G. Masaryka Drásov, okres Brno-venkov

664 24 Drásov 167

Identifikátor školy: 600 111 326

Termín konání orientační inspekce: 9. - 11. duben 2001

Čj.	123 083/01-11070
Signatura	ol3cu105

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola má 13 tříd s celkovým počtem žáků 258, z nichž je 14 integrovaných. Výuka 3. a 4. ročníku je realizována na odloučeném pracovišti v obci Malhostovice. Sdružuje školní družinu a jídelnu, obě umístěné v hlavní budově. Povolená kapacita žáků školy i jejich součástí nebyla překročena. Nemá právní subjektivitu, v roce 1996 byla zřízena rada školy. Ředitelka byla jmenována do funkce s platností od 13. 3. 2001. Zřizovatelem školy je obec Drásov. Předmětem orientační inspekce bylo hodnocení úrovně vzdělávání ve vytypovaných předmětech a dílčí hodnocení řízení školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání proběhlo v předmětech český jazyk a matematika na prvním i druhém stupni, dále dějepis a fyzika na druhém stupni.

Český jazyk

Realizace časově tematických plánů korespondovala s učebními osnovami. Výuka psaní nebyla důsledně dokladovaná zápisy ve třídních knihách vyšších ročníků prvního stupně. Správně formulované výukové cíle se dařilo plnit. Učitelé byli informováni o žácích se zjištěnými specifickými vývojovými poruchami učení i doporučených k integraci. Jejich zohledňování vyplynulo z většiny hospitovaných hodin. Velmi dobrá bezprostřední příprava pedagogů na výuku jen ojediněle postrádala promyšlení efektivnějších metod a forem práce.

S výjimkou pátého ročníku je výuka zajištěna učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. V uvedené třídě navíc dobiehá vzdělávací program Obecná škola, jehož plnohodnotná realizace klade důraz na tvůrčí přístupy pedagoga a jeho metodickou erudici. Vzdělání učitele pro vyšší stupeň základní školy celkově ovlivnilo kvalitu výuky. Pomůckami je škola vybavena průměrně, většinu manipulačních a drobných didaktických materiálů si učitelky vyrábí samy. Jejich využití bylo četnější v nižších ročnících prvního stupně. Žáci používají vhodné učebnice, doplňující texty i normativní publikace. Audiovizuální technika byla zařazena ojediněle. Třídy jsou účelně vybaveny nábytkem, nástěnnými pomůckami a relaxačními koberci. Více esteticky působí na prvním stupni. Psychohygienu podmíněná prostředím tříd, organizací výuky i zvolenými metodami a formami práce byla rozdílná a úměrná organizačním a metodickým schopnostem učitelů.

Organizace všech hodin byla pružná, avšak zvolené metody a formy práce se kvalitativně lišily. Ojediněle převažující frontální přístupy, založené na stereotypním střídání ústních a písemných činností žáků, potlačovaly jejich přirozenou aktivitu. Převážně se však dařilo vytvářet dostatečný prostor pro jejich zajímavou tvůrčí práci. Učitelé sledovali návaznost na předchozí učivo a pochopení i upevňování nových poznatků. Žáci prokazovali velmi dobré znalosti v ústním i písemném projevu. Vyvážená pozornost byla věnována všem složkám předmětu.

Pro všechny hodiny bylo charakteristické efektivní využití času. Žáci byli motivováni cílem hodiny, často využitím soutěživých prvků při opakování a procvičování učiva, pozitivním hodnocením i názorností výuky. I v této oblasti významnou roli sehrála osobnost a pedagogické zkušenosti učitele. Při stereotypních činnostech se vstupní motivace postupně vytrácela a v závěru hodin se dostavovala únava a pokles soustředěnosti žáků. To snižovalo jinak vynikající psychohygienu výuky.

Interakce a komunikace byla založena na vzájemné důvěře a respektu. Převažující

příznivá pracovní atmosféra podporovala otevřený a přátelský dialog. Pokud to charakter výuky umožňoval, žáci se aktivně a radostně zapojovali, jejich projev byl kultivovaný. Při činnostech zaměřených na prověřování a rozvíjení písemných dovedností žáků byli někteří jednotlivci originální ve výuce slohu a převážně úspěšní v mluvnici při zvládnutí pravopisné normy. V hodinách, kde samostatná práce žáků převažovala, byla vzájemná komunikace uplatněna jen okrajově.

Vzdělávání z hlediska plánování a přípravy výuky, podmínek, organizace, metod a forem práce, motivace a hodnocení i interakce a komunikace mělo velmi dobrou úroveň. Většina hospitovaných hodin byla vedena plně způsobilými, velmi zkušenými a tvůrčími pedagogy.

Matematika

Plánování výuky vycházelo z požadavků učebních osnov. Vypracované tematické plány obsahovaly časové vymezení probíraného učiva a byly dodržovány. Vyučovací cíle respektovaly možnosti žáků. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla svědomitá.

Přidělení třetího ročníku učitelce se způsobilostí odborných předmětů pro střední zdravotnické školy neovlivnilo průběh a kvalitu výuky. Škola je dobře vybavena potřebnými pomůckami a učebnicemi. Velkou část doprovodných pracovních materiálů si připravují učitelé prvního stupně i pro tento předmět sami. Audiovizuální a projekční technika, kterou škola disponuje, nebyla ve sledovaných hodinách využita. Prostorové a materiální podmínky jsou vzhledem k počtu žáků velmi dobré. V podstatě odpovídají psychohygienickým zásadám až na některé třídy druhého stupně, kde není k dispozici tekoucí voda.

Důsledně promyšlenou organizací výuky bylo poskytováno žákům dostatečné množství příležitostí pro vyvozování, zapamatování a procvičování nové látky. Ojedinele se méně dařilo jednotlivé výukové postupy náležitě metodicky provázat tak, aby organizace činností žáků byla plynulá. Drobné nepřesnosti byly shledány v odborné terminologii. Učitelé převážně vedli žáky ke schopnosti aplikovat nové vědomosti v návaznosti na předchozí učivo. Výuka byla dostatečně názorná, pracovní tempo odpovídalo složení třídy s ohledem na individuální možnosti žáků. Zřetelně diferencovaná výuka, zejména na nižším stupni, vytvářela prostor pro zařazení relaxačních prvků. Zvolené vyučovací metody a formy práce vedly k dosažení stanovených cílů.

Učitelé získávali dostatečnou zpětnou vazbu o pochopení a osvojení probíraného učiva žáky. Průběžně probíhající hodnocení mělo spíše motivační charakter. Většinou respektovali rozdílné dispozice žáků a uplatňovali k nim individuální přístup i prostřednictvím klasifikace.

Vzájemná komunikace byla ve většině hospitovaných tříd založena na otevřenosti a důvěře. Učitelé usilovali o rozvoj komunikativních dovedností žáků, ale méně dbali na jejich jazykovou kulturu. Příležitostí pro vyjádření vlastního názoru spontánně využívali především žáci nižších ročníků. Z jejich chování vyplynul převažující kladný vztah k předmětu.

Úroveň vzdělávání v matematice ve všech sledovaných oblastech byla velmi dobrá. Kvalitativně lepší úroveň měly výsledky v oblasti motivace, interakce a komunikace na prvním. stupni školy.

Dějepis

Hospitované hodiny byly dobře připraveny v souladu s učebními osnovami. Ojedinele učitelé více preferovali faktografickou stránku učiva před volbou aktivizujících metod a forem práce.

Odborně a pedagogicky je výuka plně zajištěna. Standardně vybavené třídy působily méně stimulačně pro sledovaný předmět. Průměrné psychohygienické podmínky, podmíněné méně podnětným prostředím, byly navíc umocněny nižší efektivitou procesu učení a ojediněle i nerespektováním zásady názornosti.

Vyučovací cíle převážně sledovaly předání nových poznatků, méně byly zaměřeny na rozvíjení historických dovedností žáků. I když interpretace učiva pedagogy byla věcně správná a občasně doplňovaná samostatnými činnostmi žáků, méně se dařilo dospět k jejich pochopení a osvojení historických zákonitostí prostřednictvím efektivnějších kooperativních technik učení. Méně času zbývalo na upevnění učiva i vyvození výchovné složky předmětu. Organizace výuky s převažujícím verbalismem učitelů neumožňovala individuální rozvoj žáků, potlačovala jejich přirozenou aktivitu.

Nižší zastoupení motivačních činitelů ve výuce se projevilo v občasné rozptýlenosti pozornosti žáků a jejich méně znatelném zájmu o probíranou problematiku. Pozitivním prvkem naopak bylo efektivní využití času při individuálním zkoušení žáků. Jejich dobré znalosti byly učitelem spravedlivě a se zdůvodněním ohodnoceny.

Komunikace směřovala převážně od učitele k žákům. Vzájemná interakce byla většinou tlumena méně účinnou motivací i méně častým podílem činnostního zaměření výuky. Převažující výklad učitele neumožňoval rozvíjení širších komunikativních dovedností žáků na základě využití jejich mezipředmětových znalostí, uplatnění logiky při vyvozování příčinných a následných souvislostí a vyjadřování vlastních názorů a postojů.

Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň. Podmínky, organizace motivace a hodnocení, interakce a komunikace byly průměrné. Kvalita výuky byla jednoznačně rozdílná a výrazně diferencovaná s ohledem na pedagogické schopnosti učitelů. Celkově měla průměrnou úroveň.

Fyzika

Výuka je plánována a v souladu s učebními osnovami. Vyučovací cíle, jejichž zadání nebylo v některých případech konkrétně vymezeno, respektovaly možnosti žáků i vybavení tříd.

Personálně je výuka zajištěna odborně i pedagogicky. Přesto v jednom případě byla kvalitativně ovlivněna přidělením předmětu učiteli s jinou aprobací. Vybavení kmenových tříd umožňuje sice realizovat vzdělávací program, ale není vhodně uzpůsobeno pro demonstrační činnosti. Dominance učitelů ovlivnila psychohygienické podmínky.

Organizace výuky směřovala k naplnění vytčeného cíle. Náznorný, avšak v několika případech méně odborně fundovaný výklad navazoval na dříve probranou látku a znalosti žáků. Převládající aktivity učitelů, často spojené s jednotvárnými metodami založenými na převažujících frontálních činnostech žáků, neposkytovaly dostatek prostoru pro jejich seberealizaci.

Výraznější průběžná než vstupní motivace nacházela uplatnění při opakování probraného učiva, zapojení žáků do aplikačních činností a hodnocení jejich znalostí. Při spravedlivé a zdůvodněné klasifikaci byl kladen důraz na správné pochopení fyzikálních vztahů, používání platných jednotek a znalost postupů při měření. Na základě analýzy chyb učitelé sledovali pochopení a osvojení probíraného učiva, podporovali zájem žáků o pokrok a zohledňovali jejich individuální dispozice.

Žáci respektovali pravidla vzájemné komunikace i chování. I když při výuce měli možnost vyjádřit vlastní názor, menší slovní zásoba i praktické vědomosti jim neumožnily jejich žádoucí uplatnění.

Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň. Podmínky výuky byly průměrné, stejně tak jako organizace, metody a formy práce. Motivace a hodnocení byly na velmi dobré úrovni. Průměrná interakce a komunikace přispěla k celkově průměrné kvalitě vzdělávání sledovaného předmětu.

Hodnocení kvality vzdělávání

Učební dokumenty byly ve sledovaných předmětech dodržovány a učební osnovy plněny. Podmínky umožňují plně realizovat vzdělávací programy. Organizací vyučování se kvalita výuky výrazně lišila. Komplexně převažovalo činnostní pojetí, zejména na prvním stupni školy. Pokud učitelé uplatňovali motivační činitele a vytvářeli podmínky pro reciproční komunikaci, žáci se aktivně zapojovali. Ze vzájemné interakce vyplynula akceptovaná pravidla slušného chování. Vzhledem k velmi dobrému hodnocení výuky českého jazyka a matematiky měla kvalita vyučování ve sledovaných předmětech celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Při hodnocení kvality řízení školy bylo sledováno plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a kontrolní mechanismy.

Koncepce školy vychází z analýzy výchozího stavu a je specifikována hlavně v oblasti pedagogické a materiální. Z hlediska pedagogického si klade cíl realizovat od nového školního roku vzdělávací program s rozšířenou výukou cizích jazyků. Průběžně s rozdílnou úspěšností realizuje další cíle v oblasti přístupů učitelů k žákům z hlediska vyváženosti vzdělávací a výchovné složky předmětů, potlačení submisivního postavení žáka, eliminování méně efektivních metod práce a posílení zájmové činnosti žáků jako prostředku protidrogové prevence a zdravého životního stylu. V materiálním rozvoji se zaměřuje na připravovanou přístavbu půdních prostor zbývající části školy a celkové zlepšení jejího vybavení. Koncepce se zabývá dále prohloubením spolupráce uvnitř i vně školy. Uvádí prostředky vedoucí k realizaci vytčených cílů směřujících v obecné rovině ke komplexnímu pojetí moderní školy zaměřené na mravní výchovu žáků. Z koncepce vychází plánování průběžně aktualizované a zahrnující všechny oblasti činnosti školy. Výuka je realizovaná v souladu se vzdělávacím programem Základní škola čj. 16847/96-2. V pátém ročníku dobíhá vzdělávací program Obecná škola čj. 12035/97-20. Hodinová dotace obou plánů je dodržovaná. Výuka integrovaných žáků probíhá v souladu s individuálními vzdělávacími programy.

Organizace vychází z vnitřních norem a předpisů, řádu školy a platného rozvrhu hodin a přestávek. Ustanovení dokumentů převážně nebyla v rozporu s platnými předpisy a umožňovala účinné řízení školy. Nedostatky zjištěné v řádu školy a rozvrhu přestávek se podařilo v průběhu inspekce odstranit. Kompetence pracovníků jsou stanoveny mimo jiné i v zabezpečení výchovného poradenství i protidrogové prevence. Podařilo se obnovit činnost metodického sdružení a předmětových komisí. O metodické orgány, pedagogickou radu a třídní samosprávy se vedení školy opírá ve svém rozhodování. Povinná dokumentace školy je vedena úplně, v průběhu inspekce byly zjištěny pouze drobné administrativní nedostatky. Vnitřní informační systém funguje pružně, vnější zejména směřující k rodičům je zabezpečen standardně. V žákovských knížkách na druhém stupni nebyly uvedeny konzultační hodiny pro rodiče. K řešení problémových situací žáků slouží schránka důvěry. Na veřejnosti se škola prezentuje četnými mimoškolními aktivitami. Nejvýraznějších úspěchů dosahuje mimo jiné i v oblasti sportu - cyklistiky. O činnosti školy za uplynulý školní rok přehledně informuje

výroční zpráva. Zpětnou vazbu získává vedení školy neformální spoluprací se zřizovatelem a prostřednictvím rady školy.

Ředitelka uplatňuje participační styl řízení. Upřímným způsobem komunikace se jí daří vytvářet vstřícné vnitřní klima. Podporuje další vzdělávání zaměstnanců. Méně účinná je dosud motivace některých pedagogů v oblasti modernizace výuky. Hodnocení pracovníků prováděné průběžně v souladu s kritérii, s nimiž byli předem seznámeni, odhaluje jejich skryté rezervy a směřuje k posílení stabilizovaného a plně odborně a pedagogicky způsobilého pedagogického sboru.

Kontrolní činnost je podložena plánem kontrol a hospitací. Její výsledky jsou evidovány, analyzovány, se zaměstnanci projednávány, ale nejsou jimi podepsány. Míra kontroly a metodického vedení začínajících učitelů a učitelů bez patřičné způsobilosti není vždy úměrná výsledkům jejich práce. Méně efektivně je věnovaná pozornost důslednému vedení povinné dokumentace. Výsledky práce žáků jsou pravidelně v průběhu školního roku učiteli kontrolovány a hodnoceny. Souhrnná klasifikace je komplexně projednávána na pedagogických radách. Mimořádné výsledky talentovaných žáků v rozmanitých soutěžích a olympiádách jsou využívány k motivaci jejich spolužáků.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je reálné, tvoří provázaný a ucelený systém. Vytýčuje hlavní priority v souladu s moderními pedagogickými trendy, uvádí prostředky k jejich realizaci a má vynikající úroveň. Organizační chod školy je zabezpečen vnitřními normami a předpisy. V důsledku ojedinělých rozporů s platnou legislativou, v průběhu inspekce odstraněných, byl hodnocen jako průměrný. Vedení a motivování pracovníků je velmi dobré, méně se daří v některých oblastech dosud realizovat. Velmi dobrá kontrolní činnost se projevila v některých prioritách méně důsledně. Celkově má kvalita řízení velmi dobrou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 8. 2000, čj. 3202/2000
- Inspekční zpráva čj. 0-12-03/9596Va
- Koncepce školy, plány práce
- Vzdělávací program Základní škola čj. 16847/96-2 a Obecná škola čj. 12 035/97-20
- Povinná dokumentace školy dle § 38a, odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů
- Závazné vnitřní normy a předpisy
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Záznamy vedení školy z kontrolní činnosti
- Vybraný vzorek písemných prací žáků, deníčky a žákovské knížky

ZÁVĚR

Ve vynikající kvalitě plánování se odráží koncepčnost v práci školy. Naopak v organizování se projevily ojedinělé nedostatky pramenící z krátkého funkčního období ředitelky školy. Velmi dobrá úroveň vedení a motivování včetně kontrolního systému skýtá záruku, že škola si udrží celkovou velmi dobrou úroveň vzdělávání. Ve srovnání s výsledky inspekce z roku 1996 přetrvávají nedostatky v zajištění plné odborné a pedagogické způsobilosti učitelů. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vynakládány efektivně vzhledem k účelu jejich poskytnutí a k realizovaným učebním dokumentům.

Celkově je hodnocena dílčí kvalita vzdělávání a řízení školy v rámci orientační inspekce jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.
Členové týmu	Ing. Lubomír Hložek	Lubomír Hložek v. r.

V Brně dne 13. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. května 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Alena Dvořáková	.Alena Dvořáková v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OÚ Brno - venkov, PhDr. Lea Hanáková	25. 5. 2001	371/01
Zřizovatel: Obecní úřad Drásov	25. 5. 2001	372/01
Rada školy: p. Petr Grünward, Malhostovice 75, 664 24 Drásov	25. 5. 2001	373/01

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nejsou